

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО КОМПЛЕКСНОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
за ступенем «Бакалавр»**

*Спеціальність 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
Освітня програма «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»*

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

Як правило, абітурієнт повинен мати відповідну довузівську підготовку (закінчити вищий заклад освіти I-II рівня акредитації відповідного напрямку).

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції виконавства на інструментах естрадного оркестру;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії виконавства на інструментах естрадного оркестру;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гамми.

Наявність навичок:

- координації слуху та моторики;
- відчуття темпу, метру, ритму;
- втілення засобів динаміки;
- штрихової техніки;
- володіння технічними прийомами гри на інструменті;
- читання нот з листа;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.
- володіння власними емоціями.

Творчий конкурс складається з двох сесій: «Виконавська майстерність» та «Основи теорії та історії музичного мистецтва».

Перша сесія «**Виконавська майстерність**» передбачає:

- виконання напам'ять на інструменті (флейта, кларнет, саксофон, труба, тромбон, скрипка, альт, віолончель, контрабас, фортепіано, клавішні інструменти, гітара, бас-гітара, ударні інструменти) трьох різних за стилем та формою творів (один з них крупної форми);
- для інструментів: гітара, бас-гітара, фортепіано, клавішні – один твір естрадно-джазового напрямку;
- диригування двох різнохарактерних творів середньої складності;
- виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією простого музичного твору;
- знання основ імпровізації.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Фортепіано (клавішні)

- 1.Й. Бах Прелюдія і фуга
- 2.Л. Бетховен Соната «Аврора»
- 3.Л. Чижик Фантазія
- 4.В. Голсон Транскрипція О. Пітерсона
- 5.Р. Щедрін Прелюдія і фуга
- 6.С. Прокоф'єв Соната № 7
- 7.М. Левіновський Фантастичний танець
- 8.Дж. Гершвін Рапсодія в стилі блюз
- 9.Власний оригінальний твір

Електрогітара

- 1.С. Барбер Концерт для скрипки
- 2.Н. Афанасьєв Концерт
- 3.Й. Бах Концерт
- 4.Е. Віла Лобос Соната-фантазія
5. Дж. Гершвін 5 фрагментів з оп. «Поргі та Бес»
- 6.Г. Гендель Сонати
- 7.Л. Грабовський Концертні п'єси для гітари
- 8.Д. Кобалевський Концерт
- 9.Класична музика для електрогітари і фортепіано

Скрипка

- 1.Й. Бах Сонати та партити
- 2.Й. Гайдн Концерт № 1, 2
- 3.В. Моцарт Концерт № 3
- 4.Г. Гендель Сонати
- 5.Д. Кобалевський Концерт

Джазові мелодії: для скрипки та фортепіано./ Укл. К. Дибенко – Л.,1990.

Естрадні п'єси радянських композиторів. Для скрипки та фортепіано. Випуски 1, 2. – М., 1978, 1980.

Естрадні мініатюри: для скрипки та фортепіано. – М., 1970.

Естрадні п'єси радянських композиторів. Для скрипки та фортепіано. Випуск 3. – М., 1984.

Альт

1. А. Бруні Школа гри на альті
2. Б. Компаньолі Каприси
3. І. С. Бах Сонати та партити
4. Г. Телемах Концерт
5. В. Моцарт Концерт
6. М. Глінка Незавершена соната
7. Д. Давід Концерт
8. К. Стамиць Концерт
9. У. Уолтом Концерт
10. С. Форсайт Концерт

Віолончель

1. Й. Бах Сюїти
2. Й. Гайдн Концерт № 1
3. А. Довржак Концерт
4. Е. Лало Концерт
5. К. Сен-Санс Концерт
6. Р. Шуман Концерт
7. Д. Кабалевський Концерт

Бас-гітара, контрабас

1. Й. Бах Концерт
2. Л. Бетховен Сонати
3. Й. Гайдн Концерт
4. А. Бабій Позолочене століття
5. Д. Брубек З'єднаний блюз
6. Д. Гілеспі Ніч у Тунісі
7. В. Двоскін Імпровізація на тему «Стрічка Мебіуса»
8. В. Двоскін Імпровізація на тему «Донна Лі»
9. М. Джексон Бег свінгує
10. М. Девіс Нардіс

Флейта

1. А. Аляб'єв Інтродукція
2. Й. Бах Сонати № 2, 3, 4
3. Г. Гендель Концерт ре-мажор
4. Р. Глієр Мелодія
5. К. Данькевич Пісня та танок
6. В. Калінніков Пісня
7. Б. Лятошинський Мелодія
8. М. Лисенко Фантазія на теми українських народних пісень
9. В. Моцарт Анданте
10. Л. Ревуцький Інтермецо

Кларнет

1. К. Вебер Концерт № 1, 2
2. Є. Габлер Концерт № 1, 2
3. М. Іванов-Радкевич Соната
4. Н. Луппов Концерт
5. І. С. Бах Граве
6. К. Дебюссі Рапсодія № 1, 2.

- 7.Ф. Гідаш Фантазія
- 8.М. Гомоляка Концерт
- 9.К. Сен-Санс Соната
10. Ф. Пуленк Соната

Труба

- 1.Л. Коган Концерт
- 2.М. Раков Соната
- 3.Ю. Бірюков Романс
- 4.М. Глінка Попутна пісня
- 5.Е. Гріг Пісня Сольвейг
- 6.К. Дюбіссі Вальс
- 7.Л. Коган Романс
- 8.В. Косенко Скерцо
- 9.М. Лисенко Поема
- 10.Р. Свірський Скерцо

Саксофон

- А. Глазунов Концерт
- О. Флярковський Концерт
- М. Кожлаєв Концерт
- П. Дюбуа Концертна п'єса
- М. Раухвергер Концерт
- З. Сіара Соната в стилі джаз
- О. Кремлевський Концертино
- Е. Боцца Інтермецо та танець
- Ч. Паркер Не залишай «Нью Йорк»
- Д. Мійо Скарамуш

Тромбон

- 1.Б. Лятошинський Мелодія
- 2.С. Васильєв Поема
- 3.М. Раков Арія
- 4.І.С. Бах Аріозо, Арія
- 5.Б. Кожевников Аріозо
- 6.В. Косенко Скерцо
- 7.М. Лисенко Елегія, Романс
- 8.М. Давід Концертіно
- 9.Е. Рейхе Концерт № 1, 2
10. А. Нестєров Концерт

Ударні інструменти

- М. Будашкин Концерт для домри
- І. Ковач Концертино
- П. Чайковський Неаполітанський танок
- М. Глінка Сюїта з опери «Руслан та Людмила»
- С. Прокоф'єв Скерцо
- Ж. Рамо Гавот
- Дж. Россіні Неаполітанська тарантела
- А. Рубінштейн Вальс-каприс
- А. Хачатурян Танок дівчат з балету «Гаяне»

Ф. Шопен Вальс № 1, 7, 18

Для диригування

В. Моцарт Маленька нічна серенада
Е. Гріг «Пер Гюнт» (окремі номери)
Ж. Бізе Увертюра до опери «Кармен», антракти до 2,3,4 дій; Інтермецо до музики «Арлезіанка»
Й. Брамс Угорські танці (№№ 5,6)
А. Дворжак Слов'янські танці (№№ 2, 3, 8)
Ш. Гуно Інтродукція до опери «Фауст», танці
М. Глінка Танці з опер «Руслан і Людмила», «Життя за царя»
М. Мусоргський «Світанок на Москва-річці»
А. Лядов Полонез
П. Чайковський Пори року (№№ 2, 3, 4, 6, 9, 10, 12); Вступ до опери «Євген Онегін»; Сюїта з балету «Лускунчик»; Урочистий марш; Ноктюрн; Романс (f-moll)
О. Глазунов Pizzicato і Романеска з балету «Раймонда»
С. Рахманінов Інтродукція до опери «Алеко»
А. Хачатурян Варіації Егіни та Адажіо з балету «Спартак»
Д. Верді Інтродукція до опери «Травіата»
Я. Сібеліус «Сумний вальс»
Ф. Шопен Вальс № 7 (cis-moll)
П. Чайковський Вальси з балетів «Спляча красуня», «Лускунчик», «Лебедине озеро»
І. Дунаєвський Вальс з к/ф «Цирк»

Друга сесія **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»** передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, музична форма);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на інструментах естрадного оркестру, лаконічної характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих бенд-лідерів та оркестрів естрадно-джазового спрямування;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомих методичної літератури;
- знання шкіл гри на інструментах естрадного оркестру, збірок, посібників, монографій тощо;

- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи) та специфічної естрадно-джазової;
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звуку (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожну сесію творчого конкурсу.

Структура оцінки

за проходження першої сесії творчого конкурсу «Виконавська майстерність»

№	Основні завдання першої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1	Виконання напам'ять на інструменті (флейта, кларнет, саксофон, труба, тромбон, скрипка, альт, віолончель, контрабас, фортепіано, клавішні інструменти, гітара, бас-гітара, ударні інструменти) трьох різних за стилем та формою творів (один з них крупної форми); для інструментів: гітара, бас-гітара, фортепіано, клавішні – додатково один твір естрадно-джазового напрямку	1-50
2	Диригування двох різнохарактерних творів середньої складності	1-30
3	Виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору	1-10
4	Знання основ імпровізації	1-10
Максимальна кількість балів		100

Структура оцінки

за проходження другої сесії творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (визначення на слух, побудова та спів інтервалів, акордів тощо)	1-15
2	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу	1-15
3	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-15
4	Знання концертного репертуару та його класифікації за	1-10

	жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	
5	Знання імен видатних діячів, виконавців на інструментах естрадного оркестру, характеристики їх творчої індивідуальності	1-10
6	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (орієнтація в партитурі музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-15
7	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10
8	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-10
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за одну з сесій менше **124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування на навчання не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2019 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1.Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє диригентськими навичками та знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Володіє диригентськими навичками на низькому рівні. Майже відсутні музичні здібності.

2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт не виявив навичок читання нотного тексту з листа, продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички читання нотного тексту з листа, продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, або програма з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені

	помилки, демонструє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання сесії творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, та програма з диригування повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Б., Мясоєдов А. Элементарная теория музыки. – М., 1986.
2. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. – М., 1977.
3. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
4. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреер-Ткаченко. – М.: Музыка, 1981. 7. Історія української музики. – В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.
5. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. – Л., 1973.
6. Колесса М. Основы техники диригування. – К., 1981.
7. Коротков С. История современной музыки. – К., 1996.
8. Кунин З. Скрипач в джазе. – М., 1988.
9. Манилов В. Техника джазового аккомпанеента на шестиструнной гитаре. – К., 1984.

10. Молотков В. Джазовая импровизация на шестиструнной гитаре. – К., 1983.
11. Павлюченко С. Элементарная теория музыки. – К., 1980.
12. Сарджент У. Джаз. – М., 1987.
13. Симоненко В. Лексика джаза. – К., 1981.
14. Смаглій Г., Маювик Л. Основи теорії музики: підручник для музичних училищ. – Х., 1988.
15. Способин И. Элементарная теория музыки. – М., 1979.
16. Степурко О. Трубач в джазе. – М., 1989.
17. Сухих А. Тромбон в джазе. – М., 1989.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова